PODGORICA - Slikarstvo Biljane Keković od one je vrste koju karakteriše moćni kolorit, pa njena boja plijeni pogled gotovo hipnotički - silovita je, zvučna, pokrenuta i živa, raskošna i gusta, eskpresivna i čulna. Zbog nje se Biljanine slike doživljavaju snažno i sugestivno, a pamte se ponajviše upravo po kolorizmu - istakla je na otvaranju izložbe slika ove umjetnice preksinoć u Modernoj galeriji istoričarka umjetnosti Petrica Duletić.

Zreli stvaralac

Postavku, naslovljenu „Misli u pokretu“, čine 33 ulja na platnu velikih dimenzija. Prema riječima Petrice Duletić, motivi figurativno prepoznatljivi, ali emotivno modifikovani i ekspresivno transformisani, pretvaraju se na njenim slikama u ,,podgrijanu" vizulenu fascinaciju.

- Sve izvire iz silovite i grčevite čuvstvenosti, pri čemu se autorka prepušta intenzitetu doživljaja i slobodi imaginacije, a priča koja je polazište i inspiracija, često postaje pozornica njenih, ponekad gotovo metafizičkih fantazija. Priča je, međutim, ipak tek okosnica likovnih događanja na njenim platnima, jer glavni protagonisti uvijek ostaju boja, forma i linija - ocijenila je ona. Nesumnjivo je, smatra Duletić, da djela Biljane Keković zrače izrazitim ekspresivnim nabojem.

- Neka vrsta nesputane strasti upućuje na njenu odanost pozivu za koji se opredijelila. Njen pristup je senzitivan, zasniva se na intuiciji, imaginaciji i emociji, koja je u osnovi njenog stvaralačkog bića. Najnoviji radovi odaju slikarku prepoznatljivog rukopisa, ubjedljive likovne vokacije. Sve to svrstava je u red promišljenih i zapaženih crnogorskih likovnih umjetnika zrele umjetničke prakse - rekla je Duletić.

Značajno mjesto

Slikar Nikola Vujošević za Pobjedu je prokomentarisao da Biljanu Keković prati od njenih prvih radova, još dok nije počela studije slikarstva.

- Tada je pokazivala izvanredan talenat, figurativnog smjera. Sada, kao što vidite, pošla je ona u vode izuzetne savremenosti, rekao bih neke semi apstrakcije ili čak apstrakcije, tako da se ona uključuje u tokove evropske umjetnosti. Mnogo je napredovala, jaka je, snažna, koloristički dinamična, prepoznatljiva i sasvim izvjesno da ovakva kakva je ovdje ova izložba mogla bi slobodno da bude prikazana bilo gdje van Crne Gore i da bude primljena dobro. Uostalom, ona je i do sada imala izložbi van Crne Gore i svugdje je bila primana jako dobro. Na njenim slikama potez i boja, bliski fovizmu, doživljavaju veličanstveni trijumf - istakao je Vujošević.

Slikar Nikica Raičević smatra da Biljana Keković u likovnom životu Crne Gore zauzima jedno od značajnih mjesta.

- Ona je napravila slikarstvo koje će, siguran sam, mnogo značiti za ukupnu kulturu Crne Gore - rekao je za Pobjedu Raičević.

Izložba se može pogledati do 14. maja. **A.Đ.**

MUZIČKA KRITIKA: Crnogorski simfonijski orkestar na otvaranju „A tempa“

Impresivan uvod u dane klasične muzike

Interpretacija „Klavirskog koncerta br. 2“ Sergeja Rahmanjinova izazvala uzvike oduševljenja kod auditorijuma u CNP-u. Izvanredna karakterizacija stavova obilježila premijerno izvođenje „Slika s izložbe“ Modesta Musorgskog

PODGORICA - Na otvaranju petnaestog Međunarodnog festivala „A tempo“, koji se i ove godine održava u Crnogorskom narodnom pozorištu, nastupio je Crnogorski simfonijski orkestar uz dirigentsko vođstvo maestra Grigorija Kraska, kao i mladi pijanista Filip Kopačevski iz Rusije. Za program su odabrana remek djela ruskih kompozitora romantizma - „Drugi koncert za klavir i orkestar“ Sergeja Rahmanjinova u prvom, i premijerno orkestarska verzija „Slika s izložbe“ Modesta Musorgskog u drugom dijelu večeri.

Rahmanjinov

,,Klavirski koncert br. 2“ u c-molu, op.18. Rahmanjinov je komponovao 1901. godine, nakon perioda kliničke depresije i blokade inspiracije, izazvane lošim kritikama koje su uslijedile nakon premijere njegove ,,Prve simfonije“. Djelo je posvećeno doktoru Nikolaju Dalu, ujedno i violisti, koji je umnogome doprinio da se kompozitor vrati na svoj kreativni put i napiše danas jedan od najomiljenijih koncerata za ovaj instrument.

Sigurna početna akordska serija nagrađivanog pijaniste Filipa Kopačevskog i topla pratnja crnogorskih simfoničara jasno su uvele publiku u romantičarsko okruženje na samom početku koncerta. Propulzivna energija i dinamička sila u prvom stavu je, kako je izvođenje odmicalo, bivala ekspanzivnija i dovela je do uzbudljivih kulminacionih momenata.

Punktovi smirenja, tačka antiklimaksa i lijepo dinamički iznijansirani piano, koji je uslijedio u izvedbi soliste i sekcije violočela, dodatno su proizveli jak utisak. Njihov segment interpretacije bio je odlična polazišna tačka dirigentu da izvedbu, kroz nastupajuće progresivno ubrzanje u tempu, dovede do jasnog, čvrstog i kompaktnog kraja prvog stava. Čuvenu melodiju središnjeg adađa, koja je obrađivana i u žanru popularne muzike, tečno su vodili solisti orkestra Marija Đurđević-Ilić (flauta) i Petar Garić (klarinet). Njihova odmjerenost ekspresije, koja ni u jednom momentu nije bivala prenaglašena, svedena pratnja Kopačevskog, a potom i njegova fino estetski nadovezana vodeća melodija, proizveli su vedar nokturalni prizvuk, koji je u završnom ponavljanju teme upotpunjen sjajnim intezitetom i gustinom sveukupog tona.

Maestro Krasko je pažljivo gradio daleki, konspirativno usmjereni marševski ton na početku finala, sve do asertivnog ulaza Kopačevskog. Odličnim odabirom tempa, on je omogućio solisti da iznese sve finese svoje perfektne artikulacije i da zablista u brojnim zahtjevima „sitne“ tehnike. Međutim, solista nije ostajao podređen svojoj izvanrednoj pijanističkoj tehnici, već je koncertu dao jednu toplu, hitru i mladalačku zvučnu obojenost. Njegova ažurnost, pokretljivost, izoštren osjećaj za završnice muzičkih fraza i pasažnih segmenata, sjajna ritmička ujednačenost sa sekcijama udaraljki, gudača i duvača i usaglašenost zvučne vertikale, koju je vješto kontrolisao dirigent, dale su jasan i subliman tonski rezultat.

Kraskove spretne promjene smjera dramaturške linije, ostvareni zvučni balans, interpretativna konekcija i međusobno razumijevanje soliste sa svim orkestarskim grupacijama bili su na odličnom nivou kroz sva tri stava. Koncert je finaliziran trijumfalno, odzvanjao je snagom, pa je nakon odrešite kode kompletna interpretacija izazvala uzvike oduševljenja kod auditorijuma u CNP-u.

Musorgski

U nastavku programa, u verziji za orkestar, izvedena je svita ,,Slike sa izložbe“ Modesta Musorgskog. Djelo je 1874. godine originalno napisano za klavir, a orkestracija Morisa Ravela dodatno je doprinijela popularizaciji i intenzivnijem doživljaju slušalaca. Desetostavačna svita, uz pet promenada, inspirisana je izložbom slika ruskog umjetnika Viktora Hartmana, prijatelja M. Musorgskog. Muzički prikaz donosi imaginarno razgledanje jedne umjetničke kolekcije.

Ono po čemu će premijerno orkestarsko izvođenje ovog djela kod nas ostati prepoznato jeste izvanredna karakterizacija stavova koju su ponudili maestro Krasko i crnogorski simfoničari. Čak i kada se ne bi iščitavali njihovi nazivi, jasnom retorikom i stilskom dosljednošću lako su se prepoznavale odabrane slike. Dirigent je uložio veliki trud i iskustvo kako bi inducirao mnoštvo detalja i stvorio jednu zaokruženu cjelinu.

Dosta vješto je sa orkestrom prevazilazio kompleksne i čudesne teksturne obrte, dok je zvuk, sveukupno posmatrajući, bio prožet bogatstvom kaleidoskopskih boja. Poseban doprinos dali su i solistički nastupi muzičara, prije svega trubača Aleksandra Arsića, čija su sola, posebno u Promenadi, kao i izvrsna karakterizacija lika u stavu „Dva Jevreja, bogati i siromašni“, donešena pouzdanim, intonativno čistim tonom i odličnim fraziranjem.

Saksofonista Milan Savić je u „Starom zamku“ pažljivo proizveo zvučnu patinu koja nostalgično vraća u prošlost, uz moćan oslonac dubokih gudača koji su jasno profilisali stabilnost harmonskog temelja. Kompletan korpus duvača, precizna sekcija udaraljki i uvijek pouzdani gudači, dostigli su performansu velike vitalnosti i, uz vođstvo maestra Kraska, ostvarili transparentnost izvedbe koja je na kraju večeri nagrađena dugotrajnim aplauzom publike.

Vanja VUKČEVIĆ

Večeras nastupa Dubrovački simfonijski orkestar

Dubrovački simfonijski orkestar nastupiće večeras u 20 sati na Velikoj sceni Crnogorskog narodnog pozorišta, u okviru festivala „A tempo“. Kao dirigent i pijanista predstaviće se istaknuti italijanski umjetnik Vitorio Brešani.

zna ni lu nosi

POEZIJA I ISTORIJA: Slijepi guslar

dokaza da je život nepredvidljiv, da nije toliko koliko se misli zarobljen legendama i predanjima, da je pun zamki koje nije moguće naslutiti i predviđeti ih, zamki koje zahtijevaju fizičku snagu, ali i um junaka kada njegovo britko oružje i njegovo junačko srce ne pomažu. Na ispitu dramatičnosti najbolje se vidi kakvi su ljudi od krvi i mesa u delikatnim momentima, vidi se kakve su "čudne sudbine ljudske", kako je konstatovao jugoslovenski nobelovac Ivo Andrić.

Onaj koji se snađe pred udarima nepredvidljivih istorijskih i životnih talasa zaslužuje pjesmu. U čemu je ta nepredvidljivost? Ivanbeg, neprikosnoveni vladar zemlje Zete, nije ni sanjao da će mu sin prihvatiti islam, inače ga ne bi ženio katolkinjom. Da će ostati sakata Rosanda đevojka, Lekina sestra, ako kaže nepobitnu istinu da je jedan od njenih prosaca iz srpskog plemstva „turska pridvorica“, ne bi ništa ni govorila, ćutala bi. Da će se dogoditi to što se dogodilo ljepotici Ljeposavi, šćeri Vida Maričića, Milić barjaktar je ne bi ni prosio. Da u Strahiniću Banu nije formiran ego čojstva (koji štiti druge od sebe), odiva Jugovića bi bila, shodno varvarskim pravilima i vučjim zakonima, iskasapljena noževima njene braće, kao što je srpski plemić iskasapio i unakazio Rosandu đevojku.

Nije „jedan srpski soko“, Strahinić Ban, svojoj ženi oprostio prevaru zbog toga što je slab mužik i nemaran domaćin u Banjskoj, već što su njegovi kapaciteti čojstva nenadmašni za njegove šurake i tasta, koji potežu noževe na bespomoćnu odivu kako bi opravdali svoj patrijarhalni odnos prema ženi kao potčinjenom stvoru u tadašnjoj srpskoj porodici i društvu u cjelini, dok Turci u buljucima nalijeću na njihovu zemlju.

Epilog pjesme treba da kanališe onaj koji je prolio znoja i krvi da bi se dokazao kao junak, a to je Strahinić Ban, smatra pjesnik, i u pravu je. Ne može svako biti netko, pa ni Jugovići ne mogu biti ravni svome zetu Strahiniću. Kod Starca Milije Kolašinca se dobro zna ko jaše, a ko sablju paše; ko kosi, a ko vodu nosi! **(Nastaviće se)**

Knjiga Radomira Vulanovića „Boem i Severina“ predstavljena u Podgorici

Poeta sa čekićem u ruci

PODGORICA – Knjiga poezije Radomira Šora Vulanovića „Boem i Severina“ predstavljena je preksinoć u Narodnoj biblioteci „Radosav Ljumović“.

O njegovom poeziji, u skladu sa onim što jeste skulptor i pjesnik montenegrinskog soja i kova - Radomir Šoro Vulanović - govorili su doc. dr Milivoje Mišo Baletić i novinar i publicista Maksim Vujačić.

- Vulanović je nekonvencionalan čovjek. Rođeni pjesnik. Samosvojan vajar. Doajen nikšićkog humora i satire, gradska znamenitost. Od svog đetinjstva on pjeva i vaja. Jednom je zapisano da čovjek koji provede život praveći kipove doživi da mu počnu prebacivati da je zaboravio ljude. Da to ne mora biti slučaj, dokazuje primjer Šora Vulanovića. Kao fanatično opredijeljeni stvaralac, u svojoj dobrovoljnoj samoizolaciji, on ne zaboravlja ljude. Oni su njegov glavni motiv. I u vajarstvu i u poeziji - kazao je Maksim Vujačić.

Milovan Mišo Baletić je naglasio da stihovi Vulanovića motivišu čitaoca na optimizam življenja.

- Život ovog pjesnika je u ravnoteži sa prirodom. Svako viđenje sa njim čovjeku život obogati smislom – rekao je Baletić.

„Boem i Severina“ je četvrta Vulanovićeva knjiga poezije. Prethodno je objavio zbirke „Postojim samo ja“, „Rudo polje“ i „Bez fajronta“. Vulanovićeva poezija je refleksivna, s elementima izraženog sarkazma. Obrazac njegovog poetskog iskaza ne može se staviti ni u kakve šeme. Kako kaže, čitavog života živi u inat, ne samo sebi, nego i drugima.

- Griješio sam često, to mi je odavno jasno. Ali mislim da i danas živim pošteno, časno – poručio je pjesnik. **V.S.**